

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Vaasan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua TE2024 uudistukseen liittyvään hallituksen esitysluonnokseen. Lausunnon valmistelu on tehty Vaasan kaupungin hyvinvointipalveluiden työllisyystoimijoiden, konsernihallinnon sekä sivistystoimen koulutustoimijoiden kanssa laajassa yhteistyössä, lisäksi on hyödynnetty kuntaliiton julkaisemaa lausuntoa. Lausunto lausuntopyyntöön VN/558/2022 on käsitelty Vaasan kaupunginhallituksen hyvinvointijaostossa 16.6.2022. KH hyväksyi lausunnon ma 20.6.2022.

Vaasan kaupunki katsoo, että TE2024-toimintaympäristön muodostuessa järjestämisvastuussa olevan toimijan näkökulmasta on varauduttava tarkistamaan asiakastietojen käyttötarkoituksia, jos ja kun ne osoittautuisivat rajoittaviksi tekijöiksi asiakastilanteessa tarvittavalle tiedonsaannille. Lisäksi on tärkeää, että TE2024-toimintaympäristön käyttövaltuushallintaratkaisu (tunnistaminen, todennus, valtuuttaminen, toimivaltaisuus) tukee asiakaspalvelun kannalta kokonaisuutta.

Nykyisten TE-palveluiden osalta esityksessä on käytetty pääosin vuoden 2019 lukuja, Vaasan kaupunki pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että nämä arviot eivät sisällä uuden 2.5.2022 voimaan tulleen palvelumallin mukaisia resursseja.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Lakiesityksen tavoite, työllisyyden edistäminen, on tärkeä. Vaasan kaupunki pitää tärkeänä, että myös tavoitteen asettelussa huomioitaisiin selkeämmin vaikeammin työllistettävät ja heidän työllistymisensä edistäminen.

Vaasan kaupunki katsoo, että TE-palveluita tulee tarkastella asiakaslähtöisesti ja siirrettävien palveluiden tulee muodostaa selkeät, tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat kokonaisuudet, joille on riittävät taloudelliset resurssit, jotta uudistuksen tavoitteet toteutuisivat.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Esityksen mukaan järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu eriytyisivät. Lain tulee mahdollistaa joustavat ja asiakaslähtöiset lähipalvelut, jolloin järjestämis- ja rahoitusvastuun tulisi olla samoissa käsissä. Vaasan kaupunki on sen kannalla, että tämän mahdollistamiseksi tulisi kaikilla kunnalla olla sekä vastuu palveluiden järjestämisestä, että rahoittamisesta. Tällöin kunnat voisivat sopia mitä palveluita oman kunnan alueella tuotetaan ja mitkä tehdään yhteistoiminnassa sovitulla TE-alueella.

Tehtävien resurssoinnin ja rahoituksen tulee olla oikeasuhtaista ja siirrettävien tehtäväkokonaisuuksien asiakaslähtöisiä ja selkeitä palvelukokonaisuuksia. Valtiolle jäävä 25 % osuus TE-palveluiden kokonaisrahoituksesta tulee perustella esitettyä paremmin, koska suurin osa palveluista ollaan kuitenkin siirtämässä kuntien vastuulle, vaikuttaa 25% osuus kohtuuttoman suurelta. Valtion Kieku-järjestelmän työajanseuranta, johon esityksessä viitataan, on vain suuntaa antava tapa arvioida tarvittavia resursseja, varsinkin kun puhutaan näin suuresta osuudesta koko TE-palveluiden rahoituksesta.

Työllistymistä edistävän monialaisen tuen (TYP) osalta Vaasan kaupunki pitää tärkeänä sitä, että kunta lisätään toimijoihin, jotta esityksen tavoitteet asiakkaan palveluiden yhteensovittamisesta kuntaekosysteemin kanssa onnistuisivat.

Työllistymistä edistävää monialaisen tuen yhteistoimintaa koskevassa alaluvussa 4.1.8 (sivu 127, kolmas kappale) todetaan, että ”Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuisi työvoimapalveluista vastaavan kunnan tai kuntayhtymän alueeseen. Alueelle valittaisiin riittävä määrä monialaisen tuen johtoryhmiä ja henkilöitä, jotka johtavat yhteistoiminnan organisointia johtoryhmän asettamissa puitteissa.” Kappaleen sisältö on ristiriidassa esityksen Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta 9§:n Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi kanssa.

Lakiesityksessä todetaan, että hyvinvointialueella voi olla monialaisen tuen organisointia varten yksi tai useampi johtoryhmä. Vaasan kaupungin näkemys on, että organisoitumista on perusteltua tarkastella monialaisen tuen lakiesityksen mukaisesti hyvinvointialuetasolla. Organisoitumisen tarkastelu yhden kunnan tai kuntayhtymän tasolla tai usean johtoryhmän asettaminen yhden kunnan tai kuntayhtymän alueelle ei ole Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan käytännön toiminnan kannalta järkevää.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Laaja uusi TE-palveluiden tehtäväkokonaisuus yhdistettynä samanaikaiseen kotoutumispalveluiden laajenevaan kenttään vaikuttaa kunnan palvelurakenteeseen laajasti. Vaasan kaupunki pitää sopeutumisaikaa varsin lyhyenä näin laajassa uudistuksessa, sillä kuntien toimeenpanokyky laadukkaaseen muutokseen täytyy turvata.

Kunnan perustoimintojen tasolla asiakastarpeen huomioiminen, yritysten osaajatarve ja työnhakijoiden kohtaanto ovat keskeisiä tehtäviä. Näistä tehtävistä suoriutuakseen kunnan eri tietojärjestelmissä oleva tietosisältö tulee tarkoituksenmukaisella tavalla olla hyödynnettävissä tietojärjestelmien osalta asiakaspalvelua suoritettaessa (yhden luukun periaate). KEHA-keskus on viranomaisen - tiedonhallintayksikkö - ja siten sillä on velvoite muutostenarvioinnin kautta arvioida ja huomioida sille kuuluvan toiminnan piirissä olevien muutosten vaikutukset sen vastuulla olevien palveluiden ja niitä tukevien rakenteitten tasolla. Vaasan kaupunki katsoo, että KEHA-keskuksen tiedonhallintamalli tulisi olla hyödynnettävissä järjestämisvastuussa olevien kuntien puolella. Näin kunnat voisivat keskittyä omissa tiedonhallintamalleissaan niiden päätöksenteon ja kehittämisen piirissä oleviin asioihin ja muutoksiin. Näemme, että kokonaisarkkitehtuurityön tulisi olla järjestämisvastuussa olevien tahojen näkökulmasta rakentuva ja toimintalähtöisesti toteutettu.

Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan samalle kehyskaudelle osuvien uudistusten taloudellisia vaikutuksia kuntatalouteen ja yksittäiseen kuntaan tulee aina tarkastella yhteisvaikutuksena. Esimerkiksi TE2024 uudistuksen ja kotoutumispalveluiden uudistukset on ajoitettu saman aikaisiksi heti hyvinvointialueuudistuksen perään. Nämä uudistukset tuovat myös siirtymävaiheen kuluja, joita ei ole nähdäksemme riittävästi huomioitu.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Henkilöstön siirto tapahtuu esityksen mukaan liikkeenluovutuksella. Vaasan kaupunki pitää menettelyä prosessina selkeänä, mutta nostaa esiin, että tämä vaatii luovuttavan ja vastaanottavan organisaation kesken tiivistä yhteistyötä. Prosessiin tulee varata riittävästi aikaa molemmilla tahoilla. Aikatauluhaasteet tulee tiedostaa, jotta työvoimapalveluiden saatavuus asiakkaille jatkuu keskeytyksettä siirtymävaiheessa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Vaasan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu alueiden yhdistämiseen tai muuttamiseen johtava neuvottelumenettely on ongelmallinen perustuslain takaaman kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen (kunnan tai TE-alueen) tulisi järjestää julkisina työvoimapalveluina työnvälityspalveluja, tieto- ja neuvontapalveluja, työnhaku-, ura- ja työhönvalmennusta sekä työvoimakoulutusta. Vaasan kaupunki katsoo, että tehtäviä tulisi tarkastella asiakaslähtöisesti ja siirrettävien palveluiden tulee muodostaa selkeät, tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat kokonaisuudet, jotta uudistuksen tavoitteet toteutuisivat. Esityksestä ei kaikilta osin riittävän selkeästi ja yksilöidysti käy ilmi, mitkä tehtävät siirtyvät valtiolta kunnille ja mikä on kyseisiä tehtäviä hoitavien henkilöstön määrä. Esityksessä ei myöskään selkeästi käy ilmi, mitkä tehtävät lakkautuvat ja mitkä korvautuvat uusilla tehtävillä. Kunnille siirtyvän henkilöstön määrääarviot vaihtelevat eri kohdissa esitystä.

Vaasan kaupunki näkee, että myös harkintaa vaativien työttömyysturvatehtävien osalta asiakkaiden palveluun liittyvät tehtävät tulisi siirtyä kokonaisuutena. Työttömyysturvatehtävän jakautuminen valtion ja kuntien toimivaltaan kuuluviin asioihin on epätarkoituksenmukaista. Mikäli henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella, myös tältä osin kunnassa on jatkossa osaamista työttömyysturvaan liittyvään vaativaan harkintaan ja sitä kyetään myös oppimaan kunnissa. Muitakin erityisosaamista vaativia tehtäväkokonaisuuksia, kuten muutosturva ja Eures-neuvonta, ollaan siirtämässä kunnille tai TE-alueille, joten työttömyysturvatehtävän eriyttäminen tarvittavan osaamisen perusteella ei ole yhdenmukaista muun esitetyn kanssa, eikä tue selkeiden ja tarkoituksen mukaisten palvelukokonaisuuksien siirtymistä.

Myöskään yksittäisten yhden kohderyhmän valmennuspalveluiden eriyttämistä valtiolle (nuorten valmennukset) Vaasan kaupunki ei näe perusteltuna TE-palvelukokonaisuuden hoitamisen ja kuntaekosysteemin hyödyntämisen näkökulmasta. Tämä nähdäksemme myös sotii yhdenvertaisuutta vastaan.

Vaasan kaupungin näkemys on, että kunnan työllistymistä tukevat palvelut tulee rinnastaa työllisyyttä edistäväksi palveluksi. Näin kunnan palveluekosysteemissä jo olevien esimerkiksi työpajatoiminnan palveluiden kehittäminen voidaan turvata ja kunnan olemassa olevan palveluekosysteemin hyödyntäminen mahdollistuu esitettyä paremmin. Nämä tulee linkittää myös työttömyysturvaan.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Esityksen mukaan järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu eriytyisivät uudessa rakenteessa. Vaasan kaupunki näkee, että järjestämis- ja rahoitusvastuun tulisi olla samoissa käsissä. Vaasan kaupunki näkee, että vastuiden eriyttämisestä voi seurata myös valvonnassa hyvin vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä.

2 luvun 6 §:ssä mainitaan hallituksen esitysluonnoksessa seuraavasti: "Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja työnantajalle tämän koti- tai toimipaikasta riippumatta." Vaasan kaupunki näkee, että myös näistä palveluista tulee voida laskuttaa samoilla periaatteilla kuin henkilöasiakaspalveluista tai saada valtiolta resursseja niissä tapauksissa, jossa palveluja käyttävän yrityksen toiminta on suurimmaksi osaksi järjestävän kunnan tai TE-alueen ulkopuolella.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Esityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voisi käynnistää alueiden yhdistämiseen tai muuttamiseen johtavan neuvottelumenettelyn, mikäli kunnan tai työllisyysalueen kyky järjestää palvelut olisi kahden viimeisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin kuntiin tai työllisyysalueisiin. Päätöksen muutoksesta tekisi valtioneuvosto. Vaasan kaupunki pitää ehdotusta ongelmallisena perustuslain takaaman kunnallisen itsehallinnon kannalta. Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan kunta-lain 118 §:n mukainen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn tulisi riittää, eikä uutta erillistä arviointimenettelyä yhden, vaikkakin laajan, palvelukokonaisuuden osalta ole tästä syystä tarpeen

säätää. Perustuslain 18 §:n mukainen julkisen vallan velvoite edistää työllisyyttä olisi toteutettavissa myös kunnallisen itsehallinnon kanssa yhteensopivalla tavalla.

Nähdäksemme liiallisuuteen menevästä yksityiskohtaisesta sääntelystä tulisi luopua ja siirtää lain painopistettä mahdollistavaan suuntaan.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Uuden asiakaspalvelumallin huomiointi siirtyvässä tulorahoituksessa on kriittisen tärkeää kuntatalouden näkökulmasta. Hallituksen esitysluonnoksessa on arvioinnissa käytetty vuoden 2019 lukuja. Vaasan kaupunki pitää ehdottoman tärkeänä, että 2.5.2022 voimaan tullut uusi asiakaspalvelumalli huomioidaan kunnan tulorahoituksessa.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Valmennusten ja koulutuskokeilun enimmäiskesto esitetään poistettavaksi. Näemme tämän hyvänä ratkaisuna, koska se edistäisi palvelun joustavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

Vaasan kaupunki näkee, että kaupunkiekosysteemin laajan hyödyntämisen näkökulmasta lain tulisi mahdollistaa kunnan olemassa olevan palvelutuotannon hyödyntämisen mahdollisimman laajasti, esimerkiksi koulutuspalvelut, nuorisopalvelut ja olemassa olevat tiedotus- ja neuvontapalvelut.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Vaasan kaupunki toteaa, että luvussa 8 säädettävään muutosturvakoulutukseen liittyen olisi lain tulkinnan kannalta hyvä tuoda selvemmin esiin se, että kyseessä on vapaaehtoinen oikeus, eikä henkilöasiakasta velvoittava toimenpide.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Erikseen lausuntokierroksella oleva hallituksen esitys uudistaa tätä osuutta uuden palvelumallin mukaiseksi ja näemme, että suurin muutos koskee työnhakuvelvoitetta, joka on pääosin täysimääräinen (4/kk) ja kevennetty lähinnä vain vailla koulutusta vailla oleville (3/3kk). Palveluprosessin keventäminen (ei täydentäviä työnhakukeskusteluita) on järkevää ja 3kk välein käytävä keskustelu tukee työelämään kiinnittymistä.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Vaasan kaupunki näkee, että nykyisen kuntien palkkatukityöllistämisen kaltaisen työllistämismuodon statuksen lisääminen lainsäädäntöön olisi perusteltua, jotta kunnat voivat osoittaa tarjoavansa palvelua heikossa työmarkkina-asemassa oleville täyttäen tällä lain vaatimuksia palveluiden yhdenvertaisuudesta. Hallituksen esitysluonnoksesta ei käy selkeästi ilmi kunnan rooli työllistäjänä Työkanava Oy:n kautta, joten palkkatukityön ja Työkanava Oy:n kautta tarjottavan työn kokonaisuutta on tässä vaiheessa vaikea hahmottaa. Velvoitetyössä kunta on mainittu työnantajana, joten vastaavasti kunnan tulee voida toimia työnantajana palkkatukityöllistämässä tai sen kaltaisessa työllistämistoiminnassa.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-kts. luvun 10 kommentti

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Esityksessä ehdotetaan, että työvoimaviranomaiset voisivat käyttää asiakastietojen käsittelyyn myös muuta asiakastietojärjestelmää kuin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaa

asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta. Vaasan kaupunki näkee, että työvoiman liikkuvuus sekä yhdenvertaisten palveluiden turvaaminen vaativat valtakunnallisesti yhtenäisen asiakastietojärjestelmän käyttöä.

13 luku 1 § luettelee sallittuja henkilötietojen käyttötarkoituksia työvoimapalveluissa. Vaasan kaupunki pitää pykälän suhdetta tietosuojasetuksen 6 artiklan käsittelyperusteisiin epäselvänä.

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveystietoja voidaan kunnan työvoimapalveluissa saada asiakkaalta itseltään tai asiakkaan kirjallisella suostumuksella hyvinvointialueelta. Perusta tiedonvaihdolle kunnan ja hyvinvointialueen sote-palvelujen välillä on heikko silloin, kun kyse ei ole monialaisen tuen yhteistoimintalain tarkoittamista palveluista. Vaasan kaupunki pitää ehdottoman tärkeänä, että perusta tiedonvaihdolle vahvistetaan.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

KEHA-keskuksen ollessa viranomaisen ja rekisterinpitäjä valtakunnallisen tietovarannon (keskitetty palvelu) osalta sekä kuntien toimiessa työvoimaviranomaisena niiden järjestämisvastuun osalta, on kyse jaetusta ja hajautetusta rekisterinpitäjyydestä. Vaasan kaupunki pitää tärkeänä, että yhteisrekisterinpitäjyyden soveltamista ehdotettuun kokonaisuuteen tarkennetaan, samoin pidämme tärkeänä vastuukysymysten selkeyttämistä.

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Vaasan kaupunki näkee, että ELY-keskuksille ja KEHA-keskuksille jäävät TE-palvelut sekä muutokset niiden nykyisissä palveluissa tulisi esittää selkeämmin, jotta kunnalle siirtyvien palveluiden kokonaisuus hahmottuisi paremmin.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Vaasan kaupunki pitää esitetyn rahoitusmallin keskeisenä kehittämiskohteena sitä, että yhdistelmänä esitetty rahoitus- sekä työttömyysturvakustannusten kompensatiomalli luovat kuntien kustannuksiin vahvasti suhdanteista riippuvaisen mekanismin, etenkin työttömyysturvaetuuksien osalta. Vaasan kaupunki näkee, että työttömyysturvaetuuksien kompensatiomallia tulisi tarkastella uudestaan. Ehdotettu poikkileikkaustilanteeseen perustuva kompensatio ei huomioi väestön kasvun ja vähenemisen trendin aiheuttamaa vääristymää. Esimerkiksi vahvan väestökasvun alue jää nopeasti jälkeen poikkileikkaustilanteen mukaisesta kompensatiosta. Tästä syystä Vaasan kaupunki katsoo, että etuuksien kompensatian osalta tuki kohdennetaan kunnille osana valtionosuutta työikäisen väestön (ikäryhmä 18–64-vuotiaat) mukaan vuosittain.

Vaasan kaupunki pitää perusteltuna muuttaa palveluiden niin sanotun kombikriteerin painoarvoa enemmän kohti laajan työttömyyden kriteeriä, esimerkiksi muuttaen suhdetta ehdotetusta 70/30 painotuksesta arvoon 50/50. Tämä kriteereiden painotus tasoittaisi suhdannevaihteluiden sekä shokkien aiheuttamaa taloudellista riskiä kunnan taloudessa.

Edellä mainittua painoarvoa voidaan perustella myös sillä, että laajan työttömyyden kriteeri toteuttaa parhaiten tarveperusteisuutta, mikäli rahoitus seuraa työttömyyttä. Kriteereiden 50/50 painotukseen perustuva malli parantaisi myös TE-palveluiden yhdenvertaisen tarjoamisen edellytyksiä etenkin niissä kunnissa, jotka joutuisivat kohtaamaan negatiivisia suhdannevaikutuksia. Työikäisen väestön säilyminen esimerkiksi 50 prosentin painolla takaisi kuitenkin vielä nähdäksemme rahoitusjärjestelmän vaatimukset kannustavuudesta.

Vaasan kaupunki pitää perusteltuna, että kuntien valtionosuuspohjaan siirtyvien tehtävien kustannukset määriteltäisiin siirtovuoden (2024) talousarvion perusteella. Nähdäksemme kunnalle siirtyvien tehtävien rahoituksen tulee perustua arvioon tehtävien laajuudesta ja vaativuudesta eikä nykyisen palvelujärjestelmän kyvystä toimeenpanna tehtäviä.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Vaasan kaupunki näkee, että myös harkintaa vaativien työttömyysturvatehtävien osalta asiakkaiden palveluun liittyvät tehtävät tulisi siirtyä kokonaisuutena. Työttömyysturvatehtävän jakautuminen valtion ja kuntien toimivaltaan kuuluviin asioihin on epätarkoituksenmukaista. Mikäli henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella, myös tältä osin kunnassa on jatkossa osaamista työttömyysturvaan liittyvään vaativaan harkintaan ja sitä kyetään myös oppimaan kunnissa. Muitakin erityisosaamista vaativia tehtäväkokonaisuuksia, kuten muutosturva ja Eures-neuvonta, ollaan siirtämässä kunnille tai TE-alueille, joten työttömyysturvatehtävän eriyttäminen tarvittavan osaamisen perusteella ei ole yhdenmukaista muun esitetyn kanssa, eikä tue selkeiden ja tarkoituksen mukaisten palvelukokonaisuuksien siirtymistä.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki erityyppisopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-
Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Eryteisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan yhteistoimintasopimusten esitetty aikataulu on tiukka, mutta mahdollinen. Aikataulussa pysyminen on mahdollista, mikäli lain valmistelussa ei ilmene viiveitä vuodenvaihteessa 2022-2023.

Vaasan kaupunki toteaa, että henkilöstösiirtojen osalta muodostuvien TE-alueiden rakentuminen vaikuttaa erityisesti erikoistuneiden palveluiden osaamisen riittävyteen järjestämisvastuussa olevan kunnan tai TE-alueen palvelutuotannossa. Näemme, että osaamisen riittävyys on syytä turvata kaikille alueille jo siirtymistä ennen järjestettävän täydennyskoulutuksen ja perehdytyksen keinoin. Osaamisen kehittämisen turvaaminen siirtymävaiheessa nähdään myös kriittisenä tekijänä laadukkaiden palveluiden tarjoamisen näkökulmasta. Nähdäksemme KEHA-keskuksen vetämät valtakunnalliset osaajaverkostot tukisivat myös uuden mallin mukaista TE-palveluiden tuottamista.

Siirtyvien sitoumusten osalta Vaasan kaupunki haluaa nostaa erityisesti valtion nykyisten TE-palveluiden vuokrasopimukset (esim. Senaatti). Vaasan kaupunki näkee, että vuokrasopimusten

osalta tarvitaan alueellista ja paikkakuntaakohtaista neuvottelua samalla aikataululla kuin henkilöstön siirtoihin tapahtumat YT-neuvottelut käydään.

Henkilöstön siirto tapahtuu esityksen mukaan liikkeenluovutuksella. Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan menettely on prosessina selkeä, mutta vaatii luovuttavan ja vastaanottavan organisaation kesken tiivistä yhteistyötä alue- ja kuntatasolla. Prosessiin tulee varata riittävästi aikaa molemmilla tahoilla. Aikatauluhaasteet tulee tiedostaa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

3§ Ohjaus monialaiseen palvelutarpeen arviointiin

Vaasan kaupunki pitää hyvänä sitä, että esityksestä on poistettu työttömyyden aikarajoja ja että palveluun pääsy perustuisi jatkossa suoraan asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun riittävän varhaisessa vaiheessa.

9§ Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi

Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan toiminnan organisoitumista tulee tarkastella hyvinvointialueetasolla. Lakiehdotuksesta ei mainita mitään valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä tai muusta valtakunnallisesta yhteistyörakenteesta. Näemme, että tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa, joten on tärkeää olla valtakunnallinen yhteistyörakenne.

10§ Monialaisen tuen yhteistoimintamallista aiheutuvien kustannusten jakautuminen

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että muut yhteisestä toiminnasta aiheutuvat kustannukset jaetaan työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kesken yhteistoimintamalliin osallistuvan henkilöstön määrän mukaisessa suhteessa. Vaasan kaupunki näkee, että yhteisten kustannusten jako kuntien ja hyvinvointialueen välillä 50 % - 50 % olisi toimivampi ratkaisu. Eri kuntien välinen kustannusjako voisi puolestaan perustua pitkäaikaistyöttömien määrään.

12§ Monialaisen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Pykälässä 12 määritellään kuka voi saada käyttöoikeuksia TYP-tietojärjestämään. Nähdäksemme listalta puuttuu Kela. Vaasan kaupunki näkee, että kunta on syytä nimetä toimijaksi myös jatkossa. Lisäksi Vaasan kaupunki nostaa esiin, että käyttöoikeuksia pitäisi myös pystyä myöntämään henkilölle joka ostopalveluperiaateella toimii TYP-työssä (esim. lääkäri tai sairaanhoitaja), mikäli hyvinvointialue tekee sopimuksen terveystarkastusten ostamisesta yksityiseltä sektorilta.

Nähdäksemme luonnoksen tässä kohdassa on myös viittausvirhe: 12 § 2 mom viitataan virheellisesti 9 §. Oikea pykälä on 11 §.

16 § Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle matalan kynnyksen monialaisen tuen yhteispalvelulle.

Vaasan kaupunki näkee, että monialaisen tuen yhteispalvelun osalta hallituksen esitysluonnoksen monia kohtia on syytä tarkentaa. Esityksessä jää epäselväksi onko tarkoitus toteuttaa nuorten TYP ja aikuisten TYP erikseen? Epäselväksi jää myös se, tarkoitetaanko nuorten matalan kynnyksen monialaisen tuen yhteispalvelulla Ohjaamo-toiminnan kaltaisen tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelun ratkaisujen yhdistämistä monialaisen tuen yhteispalveluun. Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

17 § Nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennus

Esityksen 17§:ssä käsitellään yksittäistä palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Vaasan kaupunki kannattaa selkeiden palvelukokonaisuuksien siirtämistä. Yhden kohderyhmän yksittäisen palvelun irrottaminen muusta palvelukokonaisuudesta ei tue TE2024-uudistuksen kokonaistavoitteita, eikä ole TE-palveluiden kokonaisuuden kannalta hyvän hallinnon mukaista.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Vaasan kaupunki edellyttää, että yhteistyö ja tietojen vaihto hyvinvointialueiden kanssa kirjataan lakiin.

Vaasan kaupunki edellyttää että, selvityksen perusteella arvioidut muutuskustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti, koska uudistuksessa siirretään kunnille lakisääteisiä tehtäviä.

Vaasan kaupunki näkee, että kunnat tulee ottaa mahdollisimman pian mukaan keskusteluihin TE-toimistojen rekrytointipolitiikasta.

Vaasan kaupunki pyytää kiinnittämään huomiota esityksen viimeistelyssä suomenkielisen ja ruotsinkielisen version sisältöjen yhtenäisyyteen. Esimerkiksi: Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta, hallituksen esitysluonnoksen ruotsinkielinen käännös 3 § 2 mom sekä 17 § 2 mom eivät vastaa sisällöltään suomenkielistä versiota.

Pihlaja Mira
Vaasan kaupunki - Vasa stad